

KÖZMŰVELŐDÉSI, TARSADALMI, GAZDASZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARS MEGYE ÉS A MEGYEI TANácsok KÖZSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 10 krajczárjával kaphatók
könyvtárak és kávéházakban.

Előfizetési pénzek a szerkesztőséghez utasítandók.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 ft — kr.

Hat hónapra 2 ft 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Négy hasáb s, petit sor egyszeri hirdetésnek helyéért 7 kr. kétszeriért 6 kr., többszöréért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A Nyilt-térben

minden három hasábos, garmond sor díja 20 kr., mi a szerkesztőséghez előlezesen beküldendő.

A tizenkettedik órában.

I.

A gymnázium.

Megyénk sarkalatos érdekeit illetve, két égető kérdés követeli a megoldást, mely, ha haladéktalanul nem eszközöltetik, aligha mindenkorra le nem szorul a napirendről. Ezek egyike a fensőbb ígéret szerént biztos kilátásba helyezett főgymnáziumnak létesítése Léván; másika a garamvölgyi vasut, — újabban célba vett, — létrehozatalának biztosítása.

Hogy a feladatok elseje közmívelődési és nemzeti, — utóbbika forgalmi és nemzetgazdasági s így mindkettő országos — szempontból, lényeges haladási vívmányt képvisel, eziránt nem csupán az érdekelt vidék lakói és országos képviselői, hanem maga a kormány is azonos meggyőződést táplál; oly annyira: hogy utóbbi áthatva e két célirány üdvös horderejének méltánylása által, a megye részéről kérelmezett főgymnáziumnak létrehozatalát Léván, biztos kilátásba helyezte; a garamvölgyi vasut léva-jalmi részének létesítésére irányuló törekvéseket pedig, helyeslőleg fogadván, határozott ígéretet tett aziránt: miszerént a leendő vállalat az állam részéről nevezetes kedvezményekben fog részesítettetni

Az intéző körökben, eszerént mindkét törekvésünk, nemcsak hogy kedvező hangulattal és osztatlan helyesléssel találkozott, de sőt a kivitel terén hathatós pártfogásra, mi több anyagi gyámolításra is számíthat. Ily kecsgető kilátások közt bizvást elmondhatnánk: hogy mindkét rendbeli óhajunk teljesülése immár csupán idő kérdést képez; sőt a megbízható ígéret alapján utóvégre csakugyan az időre bizhatnánk ügyeinket, ha feledni tudnánk: hogy ugyanazon idő, mely szárnyain hordja reményeinket és kilátásainkat, a halandóknak nem csupán sorsa és élete, — hanem mellesleg szándékai és tervei — fölött is határoz és e közben, hozhat előre nem látott oly körülményeket, melyek egyeseket, sőt testületeket is a tett ígéret alól felmenteni, avagy a célba vett kivitel lehetlenné tenni alkalmasak; de hamar egyebet nem, — hozhat közönyt, hozhat feledést, melyekben már számtalan életrevaló eszme és közhasznú törekvés lelte sirját.

Távol attól, hogy említett ügyeinkre vonatkozólag, a kormány részéről nyert, kecsgető ígéret komoly mivolta iránt kételyt táplálnánk, még azt sem tehetem föl: hogy azon jótakaró hajlamok, — melyeknek még a képviselőválasztások előtt költsönözöttetett kifejezés, — azóta, hogy a választások megejtettek, bármi változást szenvedtek volna és pedig annál kevésbé, miután a választások megyénkben kivétel nélkül, a kormány meglegedésére ütöttek ki; mi közben, a lévai választókerületben a váratlan eredmény létrehozatalában nagyrésze lehetett azon tekintetnek, melyszerént az ellenzék vezérférfiai, a közérdekű óhajok teljesülése elé, akadályokat gördíteni nem akartak. — Megyénk választói eszerént fensőbb helyt elégtelenségre okot épen nem szolgáltatottak, a kormányon most már a sor, ígéreteit beváltani. Bizton hisszük, hogy megyénk ajk és szellem magyarosító missziójának és emellett siralmas forgalmi el-

szigeteltségének tudatában azt elmulasztani nem is fogja. Tudván azonban, hogy a miénkhez hasonló, számtalan ügyek a kormánytól várják a megoldást; nehogy a tárgy halmaz közt ügyeink háttérbe, avagy végsőképpen feledésbe jussanak: tanácsosnak vélem kérdésben forgó ügyeink elintézését — melyekre, az adott körülmények szerént, a halogatás végzetes lehet — az intéző körök előtt erélyesen szorgalmazni.

A Léván alapítandó főgymnáziumot illetve, ígérvé volt, hogy az 5-ik osztály már a közelgő tanév kezdetén készen álland a tanulók befogadására. A szorgalmi időtől már csupán néhány hét választ el és mindekkoráig semmiféle intézkedésről tudomással nem bírnak, mely a kilátásba helyezett és várva-várt vívmányt, a kitűzött időre biztosítani alkalmas lenne. Már pedig tudunkkal az áldásos szándék valóításának mi sem áll útjában. Léva városa, mely készségesen ajánkozott egyelőre egy ideiglenes helyiség előállítására és berendezésére, hetek óta lesi fensőbb helyről az utasító fölhívást. A kegyesrendi-ház, mely a közoktatás terén példás buzgalommal és ügyszeretettel szokott előjárni, kitűnő főnökének nyilatkozata értelmében, a tanerők előállításáról gondoskodni kész. Nem egyéb tehát, mint a kormány döntő szava hiányzik az ezrek által óhajtott cél elérésére. Nehogy rajtunk muljék, bárasak a legparányiabb tekintetben is: — amíg nem késő — tegyünk meg minden kitelhetőt. Intézzünk ujjal s immár a tizenkettedik órában, ebbeli ügyünk elintézését szorgalmazó kérelmet az illető miniszter Önagyméltóságához, melyet minden üdvösért hön lelkesedő főispánunk és országos képviselőink kétségkívül hathatósan támogatni fognak.

Ne mulasszuk el a kedvező alkalom végperceit; nehogy egy évet veszítve, kiváló képességű, számos fiu tanulmányainak folytatásától elterelve és a hit, — melyet a nyert ígéret kapesán méltányos várakozásaink teljesülésébe helyezünk — megingatva legyen.

K Ö Z Ű G Y.

Vadászati jegyekre nézve a pénzügyminiszter rendeli: hogy azon folyamódok kérvényei, akiknek már a f. év első felében is vadászati jegyek adtak ki, nem képezik újabbi bélyegilleték tárgyát. Önként értetik, hogy azon felek, kik az 1881. év második felében vadászati jegyek kiadásáért először folyamodnak, vagy az első félében vadászati jegyet nem váltották, ebbeli kérvényüket a törvényszerű 50 kros bélyegjeggyel ellátni tartoznak.

A ezukor-kávés és sörfogyasztási törvény életbeléptetése iránt kiadott miniszteri utasítás, azt rendeli, hogy az adóközegek általi kivétel ellen beadott felebbezvényeket a pénzügyi hatóság két bizalmi férfia, s a felebbező község által választott szintén két bizalmi férfiából alakuló bizottság meghallgatása után az alispán intézi el. — A következő 31. §. pedig azt mondja, hogy a mennyiben a pénzügyigazgatóság az alispáni határozattal meg nem elégednek, joga van annak felretétele mellett, saját hatáskörében intézkedni. Pestmegye, tekintve azt, hogy az alispáni határozat illuzóriusá válik, a későbbi szakasz intézkedése által, föliratot intéz a pénzügyminiszterhez, melyben fölkeri a minisztert, hogy e szakaszok megváltoztatása iránt intézkedni kegyeskedjék.

Hivatalos nyomtatványok tilos felhasználása ellen szigorú rendeletet bocsátott ki a pénzügyminiszter. Tudomására jött

ugyanis, hogy a községi előjárók és jegyzők a hivatalos nyomtatványokat gyakran levélborítókra használják föl. Figyelmezteti emélfogva az illetőket, hogy a hivatalos nyomtatványokat kizárólag csak rendeltetési célokra s ne másra használják; azon községi előjáróra és jegyzőre pedig, ki a kérdéses nyomtatványt a fildom ellenére is borítókra vagy más célra használná föl, minden egyes példányért egy forintnyi bírság szabandó ki. Ezen rögtön beszedendő bírságból 25 százalék a fölfelvezőnek kifizetendő, a maradvány pedig, mint illetéktelenül elhasznált nyomtatvány-megtérítés a pénzügyi társasban „különféle bevételek“ címén elszámolandó.

A pénzeslevelek czimíratára nézve a postai igazgatóság rendeli, hogy: miután a pénzes leveleknel a postai igazgatóság azon tapasztalatra jutott, hogy ama pénzeslevelekből, melyek czimíratán a rendeltetési hely, vagy czimzett neve tintával aláhúzzák, a bennök levő pénz el szokott tűnni, olyképen, hogy ama vonalak tollkarcolása mentén a borítékon hasadékok vájván, azon körösztül a pénzt kihalászszák: legújában ismételve elrendelte, hogy azon pénzes leveleket, melyek czimíratán ily alhuzások előfordulnak, továbbításra a postahivatalok el ne fogadják.

Néhány szó a közegészség-, illetve betegápolás ügyében.

A társadalom mindegyik tagja, kiben a felebaráti szeretet ki nem halt és aki a munkás és a szegény sorsu nép helyzetét, csak kissé is ismeri, azt átérti iránta érzéssel viseltetik és méltányolni tudja, meg lesz egyszersmind győződve, a kórházaknak — kivált városokban — nélkülözhetlen szükségéről.

Régen az akkori állam szervezetek mellett, de különösen a rabszolgaság idejében, mikor az ember önkény, szerencsétlen szolgaságba jutott embertárs, élete fölött, kényekedve szerént, szabadon rendelkezés; és betegsége, vagy nem használhatása esetén leölthette, mint börtön, vagy eltaszithatta magától, mint használhatlan gyomot: ki sem érezte a kórházak felállításának szükségét. De amint a legönzetlenebb isteni embernek J. Krisztusnak, a felebaráti szeretet iránti legnemesebb és magasztosabb tana, mindinkább több követőre talált: előtérbe jött a betegápolás ügye is, mert naponként szaporodott azok száma, kik belátták és megértették, hogy a felebaráti szeretet legnemesebben aként gyakorolják, ha a szenvedő emberiség, különösen szegényebb osztályának nehéz sorsát a lehetőleg elviselhetővé teszik; ez pedig leginkább azáltal érhető el, ha elhagyatottságban, de különösen betegségekben segélyre vagyunk embertársainknak és azok ápolására — sietünk, vagy erre segédkezet nyújtunk.

Kezdek ezt lassanként az államok és fejedelmek is megérteni, — de főleg belátni azt, hogy csak akkor — és azon államok erősek és érhetnek el jólétet, — ha és amelyek ép, erős, egészséges munkás és iparos osztálylyal bírnak, illetőleg, amelyek ennek főtartására legfőbbet fordítanak. Már pedig mi uton s módon lehetne többet és jobbat tenni ez osztályokért, ha, nem a közegészségügy előmozdítása: a betegápolás és gyógyítás terén.

Igy emelkedett a közegészség és betegápolás ügye világszerte általában, így nálunk is; eleinte lassan, mert a honfoglalás korszakától a kereszténység és az alkotmányos királyság megalapításaig, tehát 997-ig, ez ügyről nagyon csekélyet tudunk. Inkább csak a hagyományokból merithetni, hogy a táltosok, vagy jóslóknak, — kik Hadur oltárának szolgálói voltak, de egyszersmind a gyógyfűveket ismerték — az ugynevezett karuzálás (gyógyítás) is, működési körükhöz tartozott.

A kereszténység behozatalával azonban a nemzet első királyától, Szt.-Istvántól, a jótékonyság nemes és magasztos hajlamát örökölvén, azt évszázadokon át, egész maig hiven megőrizte, követte és követi.

Nemcsak az ország határain belül alapítottak már ő alatta a betegek, szegények és nyomorékok számára menhelyek és kórházak, minő első sorban, az Esztergomban, az 1000-ik évben alapított „Xenodochium Szt. Lazari“ és a Pécs-

váradon, 1007–1015 — években alakult a Szt-Benedek rendűek kórháza, hanem távol a hazától idegen földön is állították föl általa ilyenek. Így állított föl szt. István már 1007-ben Jeruzsálem, Konstantinápoly- és Rómában menedékházakat (ispotályokat), a zárandokló magyarok számára. Ezenkívül alapította Ravennában a „Sancti Petri ad vincuta” imolyát ispotálylyal, utazó magyarok számára. (Dr. Bierbauer J. Fer. Magyar osztr. nemzetközi egészségügye. Buda, 1868.)

Mennyire követetett az általa megkezdett jótékony, bizonyítja leginkább azon körülmény, hogy csak Bars megyénél maradván is, úgy a jelen, mint a jövőbeni teljes bizalommal és büszkén említhetjük, miként már 1075-ben, tehát I. Géza király uralkodása alatt, tehát alig egy félszázadra rá — már Szt-Benedeken, a Garam folyó melletti apátságban egy teljesen és illetve az azon időbeli igényeknek megfelelően felszerelt kórházat találunk. (Ma már nem áll fenn?)

Ezt követte a Körmezbányán, 1383-ban tehát Mária, Nagy Lajos leánya és az anyja, Erzsébet királyné uralkodása alatt: Jöchl (vagy talán Joekl) polgár indítványa és nagyrészből hozzájárulására, a polgárság által alapított szegényház, mely alapítványi készpénz alapján kívül, jelentékeny, mintegy 185 hold szántóföld és rétrel is bír. Az alapítvány 6 férfi — és 6 nő — helyre, ezenkívül segély osztásra is szól.

Továbbá biztos adatok hiányában határozottan nem állíthatjuk, de talán még a most utóbb említett is megelőzi az Ujbányán, ezelőtt 5–600 évvel, a polgárság által alapított szegényház 10 ággya. Bir Léva is egy 1732-évi, báró Jöcklin által, készpénz egy bérház és 59 hold szántófölddel alapított szegényházat, mely jelenleg is fennáll. Magospark község is, részben a Jöcklin által alapított szegényházat, 10 férőhelyre.

Nemkülönböztetve van Körmezbányán, 1690-ben gróf Szécsényi György, esztergomi érsek által alapított és a szt. József ezimzett püspöki kórház. Ugy szintén ott, az 1823-ban, a városi tanács közreműködésével, a lakosság jótékony adakozásából 12 ággya alapított városi kórház is.

Ezeket kívül vannak Bars megyének a nyilvánosság, illetve közösség jellegét nélkülöző, következő intézetei: ugyanezek Körmezbányán, az evangélikusok felekezeti szegényháza, a hitközség által alapítva és fentartva, továbbá az állami, a városi és a Stollner Zsigmond Georgan-féle bányászati kórházai, egyenként 6, illetve, 4–4 ággyal.

Mi ez azonban Bars megyére, tekintettel lakosságának (137,200) számarányára, mely után dr. Oppert szerint (dr. Oppert Hospitál. Hamburg 1872.) minden 1000 lélekre 4 betegágyat számítva, összesen mintegy 550 betegágyal ellátott kórházainak kellene lenni, dr. Oppert ugyan, a 4-ből egyet tartalékra, tehát használatra csak három ágyat számít, — ami legyen, hogy kényszer kelyetből, — de talán Barsnak kedvező éghajlati viszonyainál fogva is elejthetjük a tartalékra számított egy-egy ágyat: a valódi szükséglet azért még mindig 410 ággyal fog mutatkozni.

Kérdjük, de megmondani rösteljük, — nehogy a szomszédok is megtudják, — hogy ennek ellenében,

ugyan mennyi jelenleg a megyében a tényleges beteg-férőhely a kór- és szegényházakban?

Ezen nagy hiánynak beismerése, ezen égető kérdésnek némi megoldása és így az ünzetlen felebaráti szeretet, mely mindenképpen törekszik a szenvedő emberiség nyomorán segíteni, vezérelhetette Bars megye egyik legkitünőbb emberét, az orvosi fakultást Bécsben, még 1846-ban végzett, ma országos hírével belgyógyász és sebészorvos tudós és köztisztviselőben álló és szerzett egyént: dr. Brauch Ferencet akkor, midőn évek sora előtt, Léván egy kórház fölállításának és építésének szükségétől áthatva és eszméjét megpendítve, annak kivitelén és foganatosításán fáradhatlan szorgalom-, buzgalom- és kitartással működött; ki az útjába gördülő akadályokat és nehézségeket teljes önfeláldozással küzdötte le, tántoríthatlanul haladt eszméje valóztatásának célja felé és ime — az ég adása kísérte azt.

Ma már az eszme valósult, az ige testre lőn és az alakító önfeláldozása után, Léva város lelkes és áldozatkész polgárságáé az érdem, hogy a magasztos és szt. ezél már — legalább főrésszében — elérve van.

Ott áll Léva város keleti oldalán, az egész várost uraló, felséges, szép helyen egy emelkedésen épült kórház, a szenvedő emberiség menedéke, a felebaráti szeretetnek, az áldozat-készségnek kétségbe nem vonható legszebb bizonyítványa, monumentális emléke, — 3–4 holdnyi parkírozott és rendezett kertközépén, — ellátva vízvezetékkel, fűdéssel, orvosi lakosztálylyal és 50–60 (szükség esetében 80–100) betegre kényelmes férőhelylyel, örök emlékül: dr. Brauch Ferenc ur fáradhatlan buzgalomának és Léva város derék polgárai áldozat-készségének.

Vajha szép hazánk minden megyéjét és városát, egy ilyen férfival és ilyen áldozatkész közönséggel áldandó meg a mindenható, kik a teremtés eszményét így képesek az életben valóztatni.

Említettük azonban, hogy a szt. ezélnak főrésze el van ugyan érve, az épület fennáll, de hiányzik annak fenntartási alapja.

Mi és mennyi szükséges ehez, miként leendő az legzelesterüben és lehetőleg terheltetés nélkül előállítható, arról jövőre.

Homa Géza.

Különfélék.

A hirdetési vagy előfizetési díjakkal hátralékban levőket kérjük, tartozásaik kiegyenlítésére.

— Megyénkben pár hét alatt a tűz iszonyu rombolást vitt véghez: hány család lett földönfutóvá, mely néhány nappal előbb még kis házikójában, kedves otthonában éldele szorgalma gyümölcsét. A tűz, a kegyetlen pusztító elem, földulta a szerencsétlenek hajlékát, megemészté a esztrijkbe gyűjtött gabnájukat s így kivette 1000 és 1000 ember szájából a falatot. Most hozzánk fordulnak a szerencsétlenek segélyért, enyhítsék bajaikat, osszuk meg velük hajlékunkat, adjunk neki kenyeret; legyünk támaszukra, míg megfeszített erő és szorgalom által csak némileg is segínek magukon. Az alispáni hivatal a leégett községek számára pénzsegélyt gyűjt. Mi is szívesen fölajánljuk szolgálatunkat. Segélyt a tűz károsultak

számára elfogadjunk nyugtázzuk. Csak arra kérjük a segélyzőt, miszerént jelentse ki, hogy adománya az összes károsultaknak, vagy egy községeknek, sőt (talán a mai lapunk egy más rovatában foglalt föl hívás alapján) egyes károsultak van-e szánva. Hogy a kívánság szerént rendeltetése helyére juttassuk.

— A vasutügyben Léván, aug. 16-án reggel 10 órára értekezletet hívott össze a főispán. E szűkebbkörű értekezlet hívatra lesz a garamvölgyi vasut érdekeit szorosán megvitatni s a kiviteli módozatokat megállapítani. Mi a jövő számunkban, kimerítően szólnunk a nagyfontosságú ügyhöz s azt különösen ajánljuk az értekezlet tagjainak figyelmébe.

— Lapunk legutóbbi számában azon hirt közöltük volt, hogy a Herezegprimás Ömineneziája magas látogatásával városunkat a napokban szerencsétlenné fogja. Ezen hírtünk a lévai plébániára, Lekérről érkezett és általunk személyesen megtekintett tudósításból merítettük. Mint utólag kiderült, a tudósítás izetlen tréfa volt, az esztergomi érsek — legalább a napokban — nem fog Lévára érkezni. Ennyit t. olvasóinknak tájékoztatására. — Azon izetlen tréfára vonatkozólag pedig van néhány szavunk. A tudósítás által nemcsak mi, hanem a plébániai hivatal, a városi hatóság, és majdnem az egész lévai intelligencia misztifikáltatott; az egész város mozgalomba jött, mert nem hihettük, hogy egy lelkész saját főpapjának az esztergomi érseknek személyiségét méltónak tartsa arra, hogy egy otromba tréfának tárgyává tegye. Az ország primása nem egy falusi eszmadia, nem is egy falusi szegény káplán, hogy azt akár egy lekéri lelkész is, fölhasználhassa éretlen viczezelődéseinek ezéltáblájával. Minden művelt embernek tudnia kell azt, hogy egy város lakossága nem fog közönyös lenni akkor, midőn főpapjának oda érkezéséről vesz tudósítást, különösen nem, ha azon tudósítást egy lelkész től kapja. — Ennyit akartunk elmondani a t. misztifikáló urnak.

— Türelhetlen állapot. Említettük már, hogy Léván a honvédlövölde aként van fölállítva, hogy lövészet gyakorlatok alkalmával, a lövölde mögött s oldalt elterülő, 1000 holdnyi földön járkelők életveszélyben forognak. Hogy még is eddig a gyakorlatoknak áldozata nincs, azt ama gondoskodásnak köszönjük, hogy a lövölde környékétől szuronyos bakák üzik el a földbirtokosait; hiszen aratni még ráérnek, vagy a burgonyát kiszékelik, ha az esős idő beáll, akkor nem tartatnak gyakorlatok, a szántást pedig végezzék télen, mikor teljesen be lesznek fejezve a lögyakorlatok. Valószínűleg így gondolkoznak azok, kik e szegény nép jogait semmibe sem veszik. Mi már föl hívtuk erre nézve a helybeli katonai és polg. hatóság figyelmét, de sikere nem volt. Most a magas honvédelmi miniszteriumhoz fordulunk s kérjük, hogy a z adózó polgárság érdekében, a türelhetlen bajt orvosolja.

— Az orsz. nőiparkiallítás aug. 14-én nyílik meg. A Redout-pület pompás termei már napok óta butorítatnak. A munkák elrendezését Zirzen J. vállalta el. A megnyitás fényesen ígérkezik. Ha a gyász nem lesz akadály: Luiza a főhercegnő személyesen nyitja meg a kiállítást, Klotild főhercegnő pedig azt igerte, hogy nemcsak ömaga vesz részt, örömmel, a megnyitási ünnepélyen, de arra Stefánia Öfenségét is fölkeri.

Tárhoza.

A lévai csata kép.

(1664. július 19.)

A lévai kaszinó közelebb egy történelmileg érdekes és becses képnek jutott birtokába, melyet a lévai választókerület orsz. képviselője, gr. Hunyady László ajándékozott az egyletnek s mi korhűség, történelmi értékesség, és helyrajzi pontos részleteinél fogva megérdemli a bővebb ismertetést.

A kép, mely Lipót császár hadtestének DeSouches gróf által vezérelt támadását, a lévai vár mögött, a Garam vizéig elterülő síkságon, a várat körül záró török egyesült hadsereg ellen tünteti föl: mint a képen látható nyomokból megmagyarázható, vagy a csata idejével t. i. 1664 — évvel egykoru, vagy legalább is alig egy-két évvel később került ki valamely bécsi nyomdából, amint a képen egy fölirat jelzi, honnét azonban az évszám hiányzik; s több példányban jelenhetett meg, vagy valamely német nyelven írott munkamagyarázó rajzát képezhette, mert a pontosan, csaknem térképnek látszó kép, kézrajz után készített fametszetnek látszik.

Léva várától észak, északkelet s részben nyugat felé levő sakterületet ábrázolja a kép madártartatból tekintve, amely területet északkeleten, messze magasló erdős hegyek futnak körül s folytatólag nyugat felé a Garam ölel, partjain a már akkor is meglevő Szt-Benedek, Koszmály és Bars falvakkal, melyek közül mind egyik megfelel mai helyzetének, csak Bars nem, azért, mivel akkor a Garam, Barson innen folyván, nem képezett két falut, hanem az csupán a jobb parton foglalt helyet s csak később változott folyása a Garamnak, mi megalkotta a mai Ó — és Ujbarsot. Délnyugat felől, — mint a képen tisztán kivehető, — a Garam hálózatosa ágai mocsáros kiöntéseket képeztek a vár körül, mi azt eredményezhette, hogy a vár ezen oldalról ter-

mészeten is védve, nem körítetett oly erős bástyafalakkal, mint kelet, észak és nyugat felől. A képen különben a vár és város egészen moesárral van körül-futva, amelynek létezését részben, az északról a várhoz nagyon közel lefutó Podluzsánka patak is nagyban elősegítette.

Ily természetes határok közé helyezett csatatér részben alkalmatlan is lehetett a szemben álló hadtesteknek, melyek közül a török előbb érkezvén a vár köré, kedvezőbb helyzetet foglalhatott el, felútvén táborát, a kép jobb oldalán látható vár fölött, ahon nagyon közel emelkedő magaslatokon, honnét a várost ágyuzt s egész sikot a Garam vizéig uralta és beláthatá; míg a császári hadtest csak a csatát megelőző napon jul. 18-án érkezhetvén meg, Szt-Benedeken alul, egy merítöldnyi területen, három ponton átkelvén a Garamon, csak a Garam által háttvéddel ellátva északkelettel szemközt rendezhette hadtestét a támadásra.

A kép kétféle helyzetét tünteti föl az ellenséges seregek a szemelő előtt, amelyek szerént tisztán kivehető a csatrendben fölállított hadoszlopok állása a csata megkezdése előtt s a tulajdonképeni ütközet, a török hadtest szétbomlása és futása.

Léva várától északkelet felé az emelkedettebb dombokon volt elhelyezve a török-sátortábor, a Podluzsánka vizétől egészen keletre, míg a kép bal felén Tolmács alatt, a Garam túlsó partján, Barson felül, négy rőktönzött sánczerődtímnnyel védve a császári tábor foglalt helyet. E fölállított táborokon kívül, a kép a Garam vizén innen föltüntetett még a császári sereg állását, mely három egyenes sört képezett, melynek elsőjében a jobb szárnyon b. Koháry István, szécséni várparancsnok állt lovasaival, s közvetlen szomszédja Heiszler lovassága volt, folytatólag a balszárnyfelé közepén a brandenburgi gyalog hadtest állt s bezárva a balszárnyat, a kaperai lovasság foglalt helyet, vezényelve gr. Balassa Bálint által. A második sor jobbszárnyán álló lovasság s a balszárnyán levő hofsteini lovasok között, a száz gyalogság

állítottatott föl, amely hadoszlop után gyalogság által védett társzekeret következtek s végre a harmadik hadoszlopot, — mely háttal közvetlen a Garam partján foglalt állást, a brandenburgi dragonyos hadtest képezte.

Az összeütközés mindkét ellenséges sereg előnyomulásával, a Podluzsánka vizén innen s a Garam közötti térségen a vár előtt és ettől északnyugatra történt, melynél Koháry, a jobb szárnyon támadott leghevesebben, hol mégis sebesült *) s ijedt lova által huzeltatott a mai keszi határba. **) A balszárny, Balassa által vezényelve, szintén hevesen vetette magát a törökökre, kiknek még azon előnyök is volt, hogy védettebb helyzetnek voltak urai a hegyek aljában elterülő cserjés erdőség fái és bokrai közt. Legkétségesebb volt a siker a hadoszlop irányja közepén, hol a császári lovasság és gyalogság futásnak eredt, mit azonban az erélyes hadvezér személyesen megjelenvén, a képen is tisztán látható helyen, — megakadályozott; sőt észrevevén a bomlott török futó hadtestnek a Podluzsánkán túl emelkedő dombokon új hadtestét történt alakulását, midőn azok az említett kis hegyi patakon átkelve újult bátorsággal a makacs harc helyére siettek: személyesen vezényelt csapatával a törököt újra megszalasztotta, mely futása a török szétvert seregének Lévatól észak-keletre a hegyeken át Hont megye irányában a képen világosan felismerhető. Ez 1664 — évi július 19-én történt Isten segélyével, — mint a képet magyarázó ó — német fölirat és az egyes betűkkel megjelölt helyeket föltüntető szöveg mondja, — mi a kép alsó részén a régi modoru képeknel szokásos ó-német betűkkel van nyomatva s a következő:

Magyarázata a Léva melletti csata betűinek, mely július 19-én 1664-ben Öcsászári Felsege hadteste

*) E helyet hún jelezte a Szakmáry-féle földön épült képes emlék, melynek rövid idő alatt leendő helyreállítását nagyaink iránti kegyelethől követeljük.

**) Itt is kápolna épült a szomorú eseményre

— Némely falusi atyafi az utcát tekinté fogadóudvarnak; hetivásár alkalmával a kinnacsorgó kocsik egész tábora lepi el az utcákat; ez ellen rendfentartás miatt kell szót emelnünk. Van eset azonban arra is, hogy a felügyelet nélkül maradt lovak megbokrosodván, szerencsétlenséget is okoznak. Ily körülmény adta elő magát a multkor Ar-Maróthon, a napokban pedig Léván futottak végig egy utcát a szécsi bíró lovai, mely alkalommal, mint értesülünk, elgázolás is történt.

— Szép családi ünnep volt jul. 26-án Csesztvén, Nográdmegyében. Néhai sztrégovai és kelesényi Madách Imre, kamarás özvegye, szül. Majthényi Anna, megboldogult Madách Imre az „Ember tragédiája“ nagynevű költőjének és Károly nográdmegyei alispán és földbirtokos ur édes anyja ünneplé, névnapját. Mely alkalommal az alispán ur vendégszerető házában, a családtagokon és rokonságon kívül számosan jöttek össze, hogy Nográdmegyének egyik legöregebb és legiszteletesebb matrónájának szerencsét kívánjanak. Az ünnepeket, ki már 93 éves, még mindig jó egészséggel örvend, megélte unokáit egész az ötödikig. Gyermekait drákói szigorral nevelvén, mint kitűnő családapa, családanyák, jó gazdák, jeles hazafiak, a társadalomban a közügyek élén is szép állást foglaltak el. Sok ilyen anyát a hazának! Toasztot mondatk: Imády Károly esperes balassagyarmati plebános az ünnepekre, Melicher Ferencz kir. ügyész az alispánra és nejeire, szül. Csernyus Emma urnőre és gyermekeikre, Kálnay Nándor, a család gyermeinek nevelője és régi hű barátja: Károlyi Miksáné szül. Huszár Anna urnőre emelt poharat.

— Tüzevész. Borzasztó csapás látogatja a folytonos tüzesetek által meggyék egy községet. Aug. 1-én Bessén pusztított a tűz. 2-án Nagy-Peszek község — egy-két ház kivételével — egészen leégett; ugyan ez nap Radobitzén 18 ház égett le. 3-án Nendrédén 4 ház és tömegtelen gabona lett a tűz martaléka. 6-án Varsányban (Hontm.) szintén tűz volt. Szomorú körülmény: hogy lakosság — szegénysége, vagy hanyagsága folytán — nem biztosítja a káróriási.

— Völgyi társulatát utóbbi időben közönségünk eléggé pártolja, bár a színházlátogatásra ezen időszak legkevésbé alkalmas. Az igazgatóság azonban nem sok méltánlylattal viseltetik a közönség irányában, midőn heteken keresztül silányabbul-silányabb (s kopottabbul kopottabb) darabok vesz elő. Háromesőri kacska, Szép Helena, Utolsó Zsidó, Tricoche és Cacolet bizony nagyon szegény heti műsor s közönségünk igényeit legkevésbé sem elégitheti ki.

— A lévai uszodára vonatkozólag már több panaszt vettünk, minthogy azonban azt hittük, hogy a tervbe vett új uszoda, már e nyár folytán föl lesz állítható, szándékosan mellőztünk minden ily irányú panaszos közleményt, most azonban kötelességünknek tartjuk a következő soroknak helyt adni: „A botránynál is több már az, ami a helybeli rozzant uszodánál tapasztalható. Azon néhány kabin, mely a közönség rendelkezésére áll, a legoelmányabb módon tele van firkálva a legtrivialisabb versekkel és a legbotránysabb rajzokkal. Legalább tíz óta hordja ott össze az e nemű poézis szebbnél-szebb termékeit és azóta nem tétetett a fürdő-tulajdonos részéről semminemű kísérlet arra nézve, hogy azok onnan eltávolíttassanak. Mi fel-

Öexzell. De Souches gróf, tábornagy vezérlete alatt és az ellenség között Isten segélyével, a keresztény részre, szerencsésen folyt le.“

A kép felső részén sa-akkal körülvéve paizsok közt I. Lipót császár mellképe van koszoruba foglalva, melyből két felöl szalag leng: „Vigilantia et industria“ — latin fölirattal.

Művészi igényeknek és fölfogásnak e kép nem felel meg, mert mint említém, térképet is akár egyáltalán adni a pillantást ad a már költőiebb rendezésű tulajdonképeni esata lefolyásáról is, — ez azonban az értékből mit sem von le s a pontos, — nagyon valószínű és ma is fölismerhető helyrajzi részletek e képen a leghitelesebb s legszebbet adják azon vidék és csatáról, amelyeket erre vonatkozólag ismerünk s ami mindörökké biztosítja nagy értékét, mint történelmi emlékek s mint becses régiségnek.

Halasy Béla.

Epigrammok.

Pristyák Neitnek

(midőn 2500 forintot adományoz az iskolának.)

Ritka neved, kedves Neit, ritka erény diszesiti: Nagylelkű adomány iskola ezéljaira. Mint neved, úgy jótékonyaságod példa mi nekünk: Hogy mi „Ne-it“t, ne alant: fönn de keressük a bért.

A Bars-nak.

Nem kell Bars minekünk, minek is, hisz, barsiak úgy is:

Régen aluszszák már szép, örök álmaikat! Hol vannak Balogok, hol Plathya és a dicőség:

Szellemi fenséggel védni hazát s a megyét?! . . . !

Eltűntek! — De talán az utódok lépnek a nyomba, Ó, igen. — A sportban büszke a hős ivadék!

Luna.

nőtt férfiak még tán eltűnők az ilyen dolgokat, de azt nem tűrhetjük, hogy serdülő gyermekeink jó erkölcsét és erkölcsöségét, ilyenekkel mételeyezzék meg. És ha még meggondoljuk, hogy nejeinknek és leányaiknak is ugyanezen kabinok nyitnak ki, valóban megboradunk a közerkölesiségnek ily rut és ocsmány megsértésétől. Hát nincs ami rendőrségünkben annyi érzék, hogy az ily dolgoknak elejét tudná venni? Vagy ha nincs érzéke, hát nincs-e annyi kötelesség-érzete, hogy ezen a közerkölesiség ellen elkövetett legvastagabb kihágást, új büntető-törvényünk (82. §-a) értelmében a legszigorubbán megfenyítse? Ha azonban már a törvényszabta szigorú büntetést alkalmazni nem akarja, legalább parancsolja meg azon durva érzékű embereknek, hogy tíz év szenyvét egy rövid óra alatt onnan okvetlenül letisztítsák. Ennyit mindenesetre elvárunk. — „Egy családapa.“

— A szükségben segítő, kétszeresen segít. Valentovich József pozsonyi kanonok, (előbb szentbenedeki plebános) amint értesült a szentbenediek szerencsétlenségéről: rögtön 50 frtot küldött a város postamesterének, hogy a legnagyobb szükségben levőket segítse. Jól esett a szegényeknek, hogy volt plebánosuk, a távolban sem feledkezik volt meg híveiről.

— A következő érdekes sorokat vettük: Pár napi hivatalos teendőm Lévára szólított. Az itteni rossz vendéglői étet, átkos kövezet, gyenge színi előadás — mert mind ezt sajnos élveznem kellett — már kora reggel kiűzött a városból, hogy sötétben keresek a napi és esti fáradságokért kárpótlást. Egy sajk, piszkos sikátoron keresztül menekültem a városból, amely kellemes meglepetésemre, egy kis hidhoz s onnan egy patak mentén elfutó, egyik oldaláról sudaras nyárfákkal szegélyezett úthoz vezetett. Mohón szívtam magamba az úde reggeli levegőt, mintha csak „monopolium“ gyanánt, nekem lehetne azt egyedül élveznem — reggeli négy és fél órakor. Nem zavarva senkitől, haladtam tovább, midőn a kanyarulatnál minden fa mellett egy-egy felnőtt, szakállas, mord-tekinetű férfit pillantok meg. Gondolatokba merülve lenni látszóttak, némelykor ideges gesztikulációkba törve ki. Félve közeledem feléjük s már látom a nehéz küzdelem verejtékét arcukon, látom szájuknak töredezett . . . erőszakos mozgását. Bátorságot veszek magamnak s közelebb jövök, midőn a következő monologok ütök meg fülemet: . . . „apam“, „apad“, „apaja“, „varom“, „varsz“, „varol“. . . Ugyan mi lehet ez? Ah igen, eszembe jut, Léván most póttanfolyam van, azok a szegény tót és német tanítók tanulják a magyar nyelvet. Megszántam őket, hogy ily korai órában zavarja föl szegényeket a magyar grammatika legszebb álmukból és messze kerültem nehogy tovább is háborgassam őket. — Este ismét arra vitt az utam. Nyelvészeimet nem találtam ott s így nyugodtan mentem tovább, midőn egy karének távoli hangja üt meg fülemet. Hallgatódzom, olyan ismerős dallam s mégis oly idegenszerűen hangzik. Ez, a magyar himnus. Igen, már kivihetem, amint halkán szól: „Isten áldd meg a magyart“. Nagyon, de nagyon jól esett hallanom ebben a Gotterhalte-s világban! Mentem a gyenge hang után. A szél kikapott ismét egy refraint . . . „Árpád hős magzatjai fölvirágozának“. . . De ugyan kik lehetnek ezek? Tovább menve, egy ablakhoz vezetett a hang, amelyen keresztül, meglepetésemre, ugyanazokat a szakállas arcokat láttam, csakohgy most — különös — nem tetszettek oly mordaknak. Sokáig nem tudtam megválni a helytől s messze mentem már, midőn még folyton ott láttam magam előtt azokat a körbenálló tót és német-ajku tanítókat, amint oly meghatóan énekeltek a magyar himnust. Idegen ajkáról, nem mondhatom, milyen jól esett azt hallanom. Én pedig nem mulaszthatam el, hogy a tek. Szerkesztőségnek e kedves benyomásról számot ne adjak, kijelentve, hogy amily keveset tartottam eddig a magyar nyelv — póttanfolyamok hasznáról, ép oly kellemesen esik eznek azoknak magyarosító voltára visszaemlékezmem. — F. J.

— Rövid hírek A király Miskolcra Mezőkövesdre megy. Mezőkövesden 1472 óta nem járt koronás király; akkor Mátyás király látogatta meg e várost. — Az országos tanítógyűlés e hó 12-ére hivatott össze Budapestre. — Új üstökös. Néhány nap mulva ismét üstökösünk lesz, kezdetben igen gyengén látható, fényének teljes erejét szeptemberben éri el; látható lesz egész okt. 6-ig. — A népszínház tagjai tesztileg magyarosítják nevüket. — Közerkölesiség érdekében a vadházasságok megszüntetésére nézve, Temes megye alispánja rendeletet adott ki, melynek eredménye lett; azt mutatja Székesut és Munár községek esete, hol 65 pár közül: 35 megesküdött, 30 pedig szétválasztatván, a nők szülőikhez vitettek. — Fogyasztási-adó fejében tavál a monarchia 79.558, 230 frtot vett be. — Galambposta a hadseregben. A komáromi parancsnokság eddig Eresiből, Dunaföldváról, Szekeséről és Eszékéről tett sikeres kísérletet. Most Olmützbe vittek 178 drb. galambot, honnét 20 nap alatt csoportonként eresztik szét, hogy Komáromba hozzák a leveleket. — Temes megye alispánja rendeletileg utasította a községeket, hogy ne német, hanem magyar lapra fizessenek elő. — Gavallér tempo. Kalka a királyt Berlinben, a magyar cigánybanda játéka egészen elragadta. S ekkor a primást magához inté a felség és . . . egy pohár sörrel megkínálta. — Iszonyu hőség. Cincinnati, amerikai újság írja, hogy ott jul. 12-én napszúrás következtében, 100-

nál több egyén halt meg. Árnycban a hőmérő 32 R. fokot mutatott.

Szinészet Léván.

Szombaton (jul. 30-ikán), itt először: Tricoche és Cacolet, bohózat, irták Meilhac és Halevy. Polgár Gyula vendég, mutatta be magát Cacolet szerepében. Úgyes alakítási képességet, hajlékonyságot árult el minden jelenetében s a közönség nem fukarkodott a tetszésnyilvánításokban. Polgár különösen mint zsidó érdemel elismerést, míg más alakításaiban nem oly élenk. — Völgyi Gyula mérközött vele Tricoche szerepében. Völgyinek is megvan a maga genreja, melyben igen jó, így pl. a bárgyú lordát oly jól alakította, hogy bízou a két komikus egyikének vagy másikanak előnye feletti itéletet (mire a darab felhívni látszott) legalább is nehezé tette, — Sándorné (Bernardine), Sándor (Van der Puff), Fábrián (Emil), Völgyiné (Bombance Fanoy) és a többi szereplők általában véve, oly vontatottan játszottak, hogy a különben is hosszú darab, minden bohózata daczára is unalmasá vált.

Vasárnap (jul. 31-én): Nótás Kata, népszínmű 3 felvonásban, irta György Vilmos. A czím szerepet Aitner Ilka vendég énekelte. Nála sok jó tulajdort találhatunk: kellemes hang, csinos szinpadí külső, élénk játék, gyorsan pergő nyelv, mindez elég kellemessé teszi játékát. Csakohgy nagy hátránya van beszéd hangjának tompasága és különösen beszéd módjának dialektusszerű zamata; tájzólást pedig mindenhonnan inkább, csak a szinpadról nem szeretünk hallani. A fiatal énekesnő érdekében nagyon kívánatosnak tartanók, ha erről leszoknék, ami nem is volna oly nehéz dolog. Játéka ellen is van kifogásunk: mozdulataiban, különösen járásában kissé nehézkes. Ezen is lehet és kellene segíteni, ha czélunk az, hogy a tökélyességét elérjük. Sándor (Boros András), Parragh (Varga Tamás), Sándorné (Julcsa), Németh (Sándor), Rózsáné (Erzsök), Völgyi Gyula (Pityók István), de különösen Völgyi György aratott tetszést Kónya Márton szerepében.

Kedden (aug. 2-án): Szép Helena, operett 3 felvonásban, irta Offenbach. Aitner Ilka kedvéért előszedték ezt a régi, bizon mir nagyon elköpött darabot is. A közönség is megnézte a darabot az ő kedvéért, bár szívesebben vette volna, ha őt is meg egy Bocaccio, Niniche, Kis hercege, vagy más újabb operettet is, nézhetné volna egyszerre. No de kárpótlásul Szép Helena ment is úgy, hogy a kis számú közönség . . . majd megszókött, a sok fiasoktól, számtalan erőltetett extemporizációtól, és hamis karénekkől. Aitner Ilka (Szép Helena) éneke volt a kedves kárpótlás a sok szenvedésért. Alakja, játéka inkább operettebe való, mint népszínműbe s így mind azzal, mind énekével, nagyon meg voltunk elégedve. A többi szereplőket aszerint lehetne elsorolni, amint több, vagy kevesebb rögtönzéssel mulattatták a publikumot. Az első Völgyi Gyulát (Chalchas) illeti, ki még a Ghymségi-gyerek sárkányáról sem feledkezett meg. Az egész előadás csakugyan oly „szellemi cirikus“ volt (mint Agamemnon mondaná), hogy szinte megfeledeztünk, hogy színházban vagyunk. Némethről (Paris) ne szóljunk, már elmondtuk nézetünket, hogy mi nagy merészségnek tartjuk, ha ő nagyobb énekes szerepekben lép fel, kisebb népszínművekben megállja helyét, de ez a fellépése már nem is merészség, de merénylet volt a közönség hallérezke ellen. Tegyen az igazgatóság inkább Pálfi-val kísérletet, ha már más szóló-énekes nincsen. — Polgár (Menelaus) és Pesti Mari (Orestes) szerepében megállták helyüket.

Csütörtökön (aug. 4-én) Az utolsó zsidó kor- és jellemrajz 4 szakaszban, irták Felső Schmitzer, itt először adatott. Nem nagy érdeme az igazgatóságnak, hogy felvette a repertoireba. A közönség csak Polgár jelenetei alkalmával mulatott, míg a többi lapos, sentimentális részlet semmi hatást sem tett. Polgárnak különösen két couplet-ja, az első és harmadik felvonásban, tetszett, míg a második felvonás jelenetében, midőn a zsidó rítusz parancsa ellen akar véteni, a szó szoros értelemben elragadta a közönséget. Egy szalon-vigjátékban is szeretnők öt letai, mert azt hisszük, hogy ott is nagyon megállja ő helyét. Sándor (Dávid), Parragh (Spürer) és Rózsáné (Hendel) jól játszottak. Fábrián (Arnold) ma rokonszenvesen játszott, nem volt oly merev, és hangjával is több érzést tudott kifejezni, mint mások. — A harmadik szakasz szalon-jelenete, az egész verszavalási jelenet, erőltetett és nem találó zsidókiejtésrel előadva, nagyon, de nagyon rossz hatást tett, inkább közönségesen beszélni, mint rosszul utánozni. —

A közönség köréből.

Kérelem a Bars t. olvasóihoz.

Folyó évi július 28-án, emberi gondatlanságból támadt tüzevész, Kis- és Nagysáro községekben kimondhatatlan károkat okozott. Ekkor foglalkozván a nép, a mezei áldás betakarításával, nemcsak 30 ház égett el, hanem többeknek évi termése is a lángok martaléka lett. Legnagyobb mértékben érzi mégis a tűz ellemi

pusztító csapását a Kissarói ref. egyházközség néptanítója, S z ü t s Bálint ur, kinek helyzete igazán a két. ségbeeséssel határos. A mellett hogy ez évi összes te-mése az utolsó percig betakarítva lévén, hammvá lett még egy értékes háza, mint 17 évi hivataloskodásának: összes produktuma a pusztító tüzelem áldozatául esett. A védelmet a nagy szél is akadályozta; így történt, hogy háza is beégyvén, most mindenétől megfosztatva van! Hy kétségbeejtő helyzet egyes segélyét igényel-vén: megkezdtek a gyűjtést e szerencsétlen család részére egy szűkebb körben. Oh de mi az, az okozott nagy kárhoz viszonyítva! mert 3000 frtnyi kár, mint összes vagyon, egy szegény néptanító életében mesés összeg! . . . s most minlettől megfosztva lép e sze-rencsétlen család egy hosszú év, a bizonytalan jövő és az élet elé! Ugyanazért a könyörületes szívekhez fordulok e véginségre jutott néptanító- család érdekében, s felkérem e becses lap t. olvasóit is, hogy járuljanak kegyadományaikkal e nyomorra jutott család fölsegé-lyéséhez; hadd lásson még jó napokat, hadd lássák meg romlásuknak újra épülését! Isten kegyelme s ol-talma legyen mindnyájunkon!

Juhász Pál,
le. kész.

A Bars magántáviratai.

A bécsi gabona- és lisztüzem hivatals árfolyama.

(Érkezett: aug. 6, estve 8 órakor.)

Buza bánági	hectl.	76-77	kgr.	12 20-12 60	kr.
" felvidéki	hectl.	73-75	"	12-12 40	kr.
" "	"	76-77	"	11 75-12 30	"
" "	"	78-79	kgr.	12 40-13 00	"
" "	"	80-81	"	00 00-00 00	"
Usance (szokvány-buza)	"	"	"	11 37-11 40	"
Rozs, felvidéki	"	68-73	"	11 15-11 45	"
Árpa felvidéki	100 kgr.	"	"	8 90-10 80	"
Árpa takarmány	"	"	"	6 50-7 00	"
Kukoricza	"	"	"	6 35-6 45	"
Szokvány Usance szept.-okt.	"	"	"	11 75-11 80	"
Cinquantin tavalyi	"	"	"	7 80-8 -	"
Zab mercanti magyar	"	"	"	6 95-7 10	"
" o-tált	"	"	"	7 10-7 10	"
Szokvány (Usance) tavaszra	"	"	"	6 56-6 57	"
Szes 100 liter%	"	"	"	32 25-32 50	"
Buzalisz 0 szám	"	"	"	22 30-23 00	"
" 1 szám	"	"	"	20 80-21 30	"
" 2 szám	"	"	"	18 80-19 30	"
" 3 szám	"	"	"	18 30-19 30	"

Nyitrai árak:

(Érk. aug. 5-én, estve.)

Buza 10 frt 60 kr. — 11 frt 10 krig. rozs 8 frt 60 kr. 10.— krig. árpa 7 frt. 80 9 frt. krig., zab 6 frt 80 kr. 7 frt — kr. kukoricza 7 frt. —kr.— 7 frt 40 krig, bab 8 frt 60 kr. — 9 frt 20 krig.—

Szerkesztői üzenetek.

— R. urnak Ar. - Maróth. Nem találtuk szükségesnek a fölhívás közlését, mivel az előleges intézkedések a legilletesebb helyről, csakugyan megtették.
— F. A. K. F. é l e g y h á z a. Vettem a biztatót: elkel; várom a többi s tégel.
— R. Gy. urnak Galgócz. Jó, keretünkbe illik, jönni fog. Apróbb tudósításokat is kérünk.
— „Unalom” B. G y a r m a t. Biz e: unalom szülte sületlenség; ilyesmit nem használhatunk.
— G. E. J. urnak. A: eszme nem rossz, de az alak pongyola; csak némi esiszólással jöhet.
— P. S. urnak Sz. Ittebe. A tömör nevelési szemlélet nagyon szívesen fogadjuk. A h. és d. színén beválik.
— Míg urnak Budapest. A 14-iki kiállítás megnyitási ünnepélyét s a barsi csoport elhelyezését: kérjük tudatni. A 7 es küldemény megérkezett-e? R-tól a tárcákat várjuk.
— R. F. urnak. Budapest. Versét két okból nem közöljük: mert vers és mert silány.

Felölös szerkesztő és lapfőnököse: **Holló Sándor.**

33. szám

H I R D E T É S E K.

augustus 7. 1881.

187. 4-2.

Nevelőintézet

elemi és gymnasiumi tanulóifjak számára.

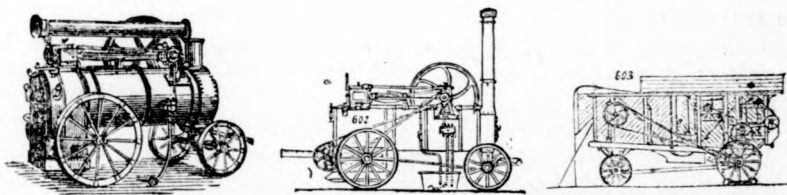
GYÖRÖTT.

Az intézetbe felvétetnek 6—10 éves elemi- és 10—18 éves gymnasiumi tanulóifjak, akik a növelében ellátást, szigoru felügyeletet, intézeti belakó korrepetitorok által tanulmányaikban utmutatást, szakszerű vezetést és gondos ápolást nyernek, úgy, hogy készületlenül a növendék soha iskolába ne menjen, tanulmányaikat pedig a győri kitünő hirtü benczerendi főgymnasiumban nyilvánosan végzik. Az idegen nyelvek elsajátítása céljából, belakó rendes, német-francia nevelő is van alkalmazva. Az intézeti új helyiség Győr város legtagabb helyisége s az iskolához közel fekszik. A lefolyt évben tiz különböző megyékből voltak képviselve a növendékek, még Erdélyből is. A fizetendő díjak a lehető legmérsékeltettek. — Bővebb felvilágosítással, vagy programmal, írásbeli megkeresésre bárkinek készséggel szolgál.

Vargyas Endre,
Győrmege kir. tanfelügyelője.
Nevelőintézetfőnököse.

Lakása: Győr, királyuteza, 4. sz. a.

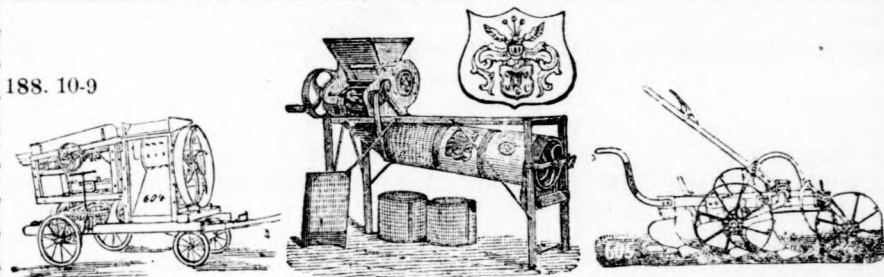
EREDETI RANSOMES, HEAD & JEFFERIES

GROSSMANN J.

váci-körút, 76-ik szám alatt —BUDAPEST— az osztr. államvaspálya közelében.

188. 10-9

Eredeti Hofherr

Eredeti Mayer

Eredeti Jefferies

Tessék a gyári jelvényt kívánni.

Utazó ügynökök ismeretlen cégek varrógépeit magas áron kínálják, előpénzeket vesznek föl és azután rossz gépeket küldenek, utánvételek mellett.

E vidéken ilyenektől rendelni fölöslegessé válik, miután nálam mindig vannak raktáron

Howe, Singer, Wehler & Wilson, Badenia és Anger

varrógépek

és minden előleg nélkül, egy forintot, de még kisebb, részletfizetésre adom azokat,

5 évi jótállás mellett.

Családi czelekre ajánlom a Singer-gépeket, negyven forintért.

Fischer Miksa
kereskedésében, Léván.

189. 10-5.

Felsenburg Fülöp

órás és ékszerész

Nyitrán és Léván,

fényesen berendezett

ó r a - ,
arany-, ezüst- és ékszer kereskedést

nyitott.

Ajánlja a nagy érdemű közönség becses figyelmébe.

190. 5-1.